

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

צליה ואפייה לפני כניסת שבת

(י"ט ב') **משנה:** אין צולין בשר בצל וביצה אלא (אם יש שהות) כדי שיצולו מבעוד יום.

(כ' א') וכמה? אמר ר' אלעזר אמר רב: כדי שיצולו מבעוד יום כמאכל בן דרוסאי.

איתמר נמי, א"ר אסי אמר רבי יוחנן: כל שהוא (נתבשל) כמאכל בן דרוסאי, אין בו משום (איסור) בישולי נכרים.

תניא: חנניא אומר: כל שהוא כמאכל בן דרוסאי, מותר להשהותו (בשבת) על גבי כירה, ואע"פ שאין גרופה (מגחלים) וקטומה (שלא פיזרו אפר על הגחלים להפיג חומם שלא יוסיפו הבל).

(י"ט ב') (המשך **משנה:**) (1) אין נותנין פת לתנור עם חשכה, ולא חררה (עוגה) על גבי גחלים, אלא (אם יש שהות) כדי שיקרמו פניה מבעוד יום. (2) רבי אליעזר אומר: (צריך שתהיה שהות) כדי שיקרום התחתון שלה (צידה התחתון של הפת).

(כ' א') **תניא:** רבי אליעזר אומר: כדי שיקרמו פניה המדובקין בתנור.

(י"ט ב') (המשך **משנה:**) משלשלין את (קרבו) הפסח בתנור עם חשכה (אף שאין לו שהות להיצלות מבעוד יום, והוא נצלה והולך משתחשך).

(כ' א') (ומבאר) מאי טעמא? משום דבני חבורה זריזין הן (ויזכירו זה לזה שלא לחתות).

שיטות הראשונים

שיעור מאכל בן דרוסאי: דעת רש"י שהוא שליש בישולו. ודעת הרמב"ם וראב"ד¹ שהוא חצי בישולו. וכן פסק השו"ע².

אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום: לדברי הרי"ף שאוסר להשהות אפילו נתבשל כמאכל בן דרוסאי מבעוד יום, מתניתין דשרי בכדי שיצולו, מיירי כשהם עצמם מונחים על האש, דכיון שהגיעו למאכל בן דרוסאי אם יחתה בגחלים יחרוך אותם, וכ"כ הרמב"ם³. אבל לרש"י וסיעתו דשרו להשהות כשנתבשל כמאכל בן דרוסאי מבעוד יום, מיירי מתניתין אפילו כשאין מונחים על האש אלא סמוך לאש⁴. והשו"ע⁵ פסק כהרי"ף.

1. הל' שבת טה.

2. או"ח רנדב, וביו"ד (ק"ג, ח, לגבי בישולי גויים) פסק כרש"י שהוא שליש בישולו. וכתב המג"א שכאן פסק לחומרא משום חומרא דשבת. ואמנם דעת הרמב"ם (כפי שהתבאר לעיל, י"ח ב', בסוגיית שהיית בשר צלי) שכשנותנו בסמוך לגחלים, ולא עליהם, בבשר גדי ועוף מנותח שהוא רך לא חיישינן כלל לחיתוי, שעל ידי זה יתחרך הבשר, ומותר ליתנו בסמוך לחשיכה אפילו אם לא יהיה נצלה מבעוד יום כמאכל בן דרוסאי. והוא הדין בצל וביצה (ובשר שור ועז שהוא קשה בעינין שיהא נצלה כל צרכו מבעוד יום דוקא, שאם לא כן חיישינן לחיתוי, כי לא ייפסד ע"י החיתוי, כיון שהוא אינו מונח על גבי הגחלים). ולפי דעת הרא"ש (התבארה לעיל) אין חילוק בין על גבי הגחלים או סמוך להם, ובין בבשר שור או גדי ועוף, השיעור כדי שיצלה מבעוד יום כמאכל בן דרוסאי. ע"פ משנ"ב (רנדב, ס"ק יז).

4. והיא גופה קמ"ל דכל שנצלו כמאכל בן דרוסאי שרי לשהויי כדין קדרה, דכל שנתבשלה כמאכל בן דרוסאי שרי לשהויי. ב"י.

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דנליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

נתינת פירות חיים סביב קדירה, כשאי אפשר שייצלו קודם חשיכה: רשב"ם היה מתיר לתת פירות סביב הקדירה, אע"פ שאי אפשר להם שייצלו קודם חשיכה, דכיון שנאכלים חיים, חשיבי כמאכל בן דרוסאי. והביאוהו הראשונים⁷. וכן פסק השו"ע⁸.

עבר או שכח ונצלה בשבת: כתוב בהגהות אשר"י שאם עבר⁹ או שכח ונצלה בשבת באיסור, אסור. וכן פסק השו"ע¹⁰. **רבי אליעזר אומר כדי שיקרום תחתון שלה: דעת רש"י ומאירי**, שחומרא היא, שפנים שכלפי האור ממהרים לקרום. דעת תוספות שקולא היא, דסגי בקרימה כל דהו.

ולענין הלכה, **רי"ף ורא"ש** הביאו המשנה כצורתה. ולכאורה הלכה כרבים, כתנא קמא¹¹. **והר"ן, ריא"ז, ומאירי** פסקו כרבי אליעזר¹². **השו"ע**¹³ סתם 'כדי שיקרמו פניה המדובקים בתנור'. **והרמ"א** כתב (גבי פשטידה) שצריך

5. או"ח רנדב. כתוב ב"י בשם הגהות מרדכי פ"ב דמתניתין דאין צולין בשר בצל וביצה, בית שמאי היא. דבית הלל מתירין עם השמש. וכתב ב"י דאין דבריו נכונים, דמתניתין דברי הכל היא גזירה שמא יחתה וכדאמרין בגמרא (י"ח ב') דבית הלל נמי גזרי שמא יחתה. וכן פסקו כל הפוסקים דאין צולין וכו'.

6. ויותר הם טובים בלא בישול כלל משאר תבשיל שנתבשל כמאכל בן דרוסאי, ולא אתי לחתויי. ומיהו, צריך לזהר כשנותנים שם פירות שלא יחזיר הכיסוי אם נטלו משחשיכה, ושלא להוסיף עליו עד שיצולו, מפני שממהר לגרום בישולם בשבת. טור ושו"ע.

7. וכתבו דלא דמי לבשר בצל וביצה דאסרינן אלא כדי שיצולו, דביצה אין דרך לגמעה, ובצל אע"פ שלפעמים אוכלים אותו חי, אין טוב לאכלו חי כמו תפוחים. והמרדכי כתב שמותר להטמין תפוחים ואגסים חיים, והוא הדין לביצים חיים ומים כדי שיהיו חמין למחר, הכל מותר להטמין לצורך מחר. אבל לצורך הלילה נראה דאסור, שמא יחתה בגחלים למהר בישולם. עכ"ל. ולפי זה הא דאסרינן בצל וביצה אלא כדי שיצולו, בלצורך הלילה דוקא היא. וכתב הב"י דלא משמע הכי מדברי המפרשים.

8. או"ח רנדב. וביאר בשעה"צ (ס"ק כב): ואפילו להאוסרין ברנ"ג (להשהות מאכל שהגיע למאכל בן דרוסאי), מודו הכא, דחשוב כמו צליה על האש, כיון שהפירות נוגעין בגחלים. כן כתבו הפרי מגדים ושאר אחרונים בביאור דברי המגן אברהם, ולהכי סתם הבית יוסף להיתרא אף שהוא מסכים יותר להאוסרין ברנ"ג. ואף שבביאור הגר"א כתב, דזהו דוקא לשיטת המתירין ברנ"ג, הוא מפרש כפשוטה דמייירי שלא על האש ורק שנצלין מחום הקדירה (ודינן כתבשיל). לפי זה, אפשר שהשו"ע חזר בו מפסיקתו כחכמים (או"ח רנג, וראה ילקוט יוסף ריש סי' רנג). מקורות - תוספות (מ"ח א', ד"ה דזיתים). רא"ש (ריש במה טומנין, סי' ב). סמ"ג (לא תעשה סה). סמ"ק (סי' רפב). ספר התרומה (הל' שבת, סי' רלא). רבינו ירוחם (נתיב יב, ח"ג). שבולי הלקט (סי' נז). מרדכי (ריש פרק כירה, סי' ש).

9. דהיינו שנתן במזיד סמוך לחשיכה כ"כ עד שלא היה שהות לצלות מבעוד יום כמאכל בן דרוסאי, ונצלה בזמן האסור. משנ"ב (ס"ק ט).
10. או"ח רנדב. ואף כששכח אסור בדיעבד, כדי שלא יבוא להשהות במזיד, ויאמר שכחתי (ראה גמרא ל"ח א'). מקורות - הגהות אשר"י (סוף פרק קמא דשבת, סי' מ).

11. וכן מפורש בקיצור פסקי הרא"ש (סי' מ) שהביא דברי חכמים להלכה.

12. והרמב"ם בפירוש המשניות פירש שרבי אליעזר מיקל, ופסק כת"ק לחומרא. וב'משנה תורה' כתב (הל' שבת גיח): "אין נוֹתְנִין אֶת הפת בַּתְּנוּרָה עִם חֲשֵׁכָה, וְלֹא תִרְרָה עַל גְּבִי הַגָּחִלִים, אֶלָּא כְּדִי שֶׁיִּקְרְמוּ פָּנִים שְׂאִינָן מְדַבְּקִים בַּתְּנוּרָה אוֹ בָּאֵשׁ." ישנן גירסאות חלוקות ברמב"ם: אם גורסים "שאינן מודבקים", פסק גם כאן כמו שפסק בפירוש המשניות. אבל לפי הגירסה המודפסת, "שיקרמו פנים המדובקים", הרמב"ם חזר מממש"כ בפיה"מ ופסק כרבי אליעזר. וכן גרסו ופירשו הב"י ומגיד משנה. **והגר"א** (או"ח רנדב, ס"ק יח) חלק עליהם, וכתב שהרמב"ם (גם ע"פ גירסה הנדפסת) פסק כת"ק. שאין דרכו לפסוק כיחידאה. ופירש הרמב"ם שת"ק לקולא, דבחדא סגי. עיי"ש פירושו בהרחבה.

13. או"ח רנדב. וכתב המשנ"ב (ס"ק כו): והאחרונים הסכימו דהוא הדין דסגי אם מתקדם פניה שכנגד האש. ואפשר דגם המחבר סבירא ליה הכי, והא דנקט פניה המדובקים, סבירא ליה דזהו יותר בקל מתקדם. ועיין בביאור הגר"א בהג"ה שבסמוך, דדוקא אם הפת דק; אבל אם הוא עב אינו מתבשל מהרה, וצריך שיהיה נקדם הפנים התחתון שכנגד התנור, וגם הפנים שלמעלה נגד חלל התנור. מקורות - מאירי (י"ז ב', ד"ה אמר המאירי ובאה). ר"ן (ח א ברי"ף), ריא"ז (פ"ג, הלכה א, יא). רא"ש (סי' מ). תוספות (ד"ה איבעיא).

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שיקרום למעלה ולמטה¹⁴.

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סי' רנד)

- ב. אין צולין בצל וביצה או בשר על גבי גחלים, אלא כדי שיצלה מבעוד יום משני צדדיו, כמאכל בן דרוסאי שהוא חצי בשולו. אפלו הוא בשר גדי, דכיון שהניחו על גבי גחלים אינו חושש אלא שיצלה מהרה ואף על פי שיתחרה, הלכך חיישינן שמא יחתה; אבל כשנצלה כמאכל בן דרוסאי, לא חיישינן דלמא אתי לחתוי, אפלו אם הוא בשר שור, שמאחר שהוא ראוי לאכילה למה יחתה להפסידו.
- ג. אם עבר, או שכח, ונצלה בשבת באסור, אסור.
- ד. פרות שנאכלין חיון, מתר לתנם סביב הקדירה אף על פי שאי אפשר שיצלו קדם חשכה; ומיהו צריך לזהר שלא יחזיר הכסוי אם נתגלה משחשכה, ושלל להוסיף עליו עד שיצלו, מפני שממהר לגמר בשולם בשבת.
- ה. אין נותנין סמוך לחשכה פת בתנור, אלא כדי שיקרמו (פי' שיצלה על פני הלחם קרום וקלפה מחמת האש) פניה המדבקים בתנור; ולא חררה על גבי גחלים, אלא כדי שיקרמו פניה שנקנך האש.
- הגה: וכל שפורסה ואין החוטין נמשכין, קרוי קרימת פנים (הגה"מ פ"ג); ופסטיד"א או פלאדי"ן, צריך שיקרמו פניה למעלה ולמטה, ויתבשל מה שבתוכה כמאכל בן דרוסאי (בית יוסף בשם סמ"ג וסה"ת והגהות מיימוני)...

הדלקת אש לפני כניסת שבת

- (כ' א') (המשך משנה): ומאחיזין (קצת) את האור במדורת בית המוקד (ואין חוששים לחיתוי, שכהנים זריזים).
- (המשך משנה): ובגבולין (צריך להבעיר מדורתם מבעוד יום) - (4) כדי שתאחוז האור ברובו (ברוב המדורה קודם שתחשך).
- (2) רבי יהודה אומר: בפחמין (אם היתה מדורת פחמים, אין צריך להאחוז האור אלא) כל שהוא (שאין דרכה להיכבות, ואין צריך לחתות בה)¹⁵.
- (כ' א') (ומברר) מאי רובן (שצריך לאחוז בגבולים קודם השבת)?
- (4) אמר רב: רוב כל אחד ואחד (כל עץ ועץ)¹⁶.
- (2) ושמואל אמר: כדי שלא יאמרו הבא עצים (דקים) ונניח תחתיהן (להבעיר את אלו).
- תנא** לסיועיה לשמואל: כדי שתהא שלהבת עולה מאיליה, ולא שתהא שלהבת עולה ע"י דבר אחר.
- (המדליק) עץ יחידי - (א) רב אמר: רוב עביו (שיכנס האור בתוך עוביו עד רובו). (ב) ואמרי לה: ברוב היקפו (מבחוץ).

¹⁴ השו"ע פסק כרבי אליעזר. אלא שלא פירש אם לחומרא או לקולא. אמנם בב"י הביא רק את פירוש רש"י (לחומרא). המג"א הבין שהמחבר חזר בו ממש"כ בב"י, וסבירא ליה דרבי אליעזר מיקל, ובאיזה צד שמתקדם סגי, והרמ"א חולק עליו ומחמיר (והתקשה המג"א למה לא כתב הרמ"א שיטתו כיש אומרים). והמשנ"ב (ס"ק כט) כתב בשם הגר"א, שהרמ"א אינו חולק על המחבר דסגי בקרימת צד אחד, אלא שכאן לפי שהוא עב ואינו מתבשל מהרה, לכו"ע בעינן מלמעלה ומלמטה.

¹⁵ כן מבואר ברמב"ם בפ"ה"מ שיש מחלוקת תנא קמא ורבי יהודה בזה, וכתב שאין הלכה כרבי יהודה. ורבנו ירוחם כתב דלא פליגי.

¹⁶ ולא תימא כיון שאחזה ברוב מנין העצים. רש"י.

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

אמר רב פפא: הלכך בעינן רוב עביו ובעינן רוב היקפו.

(4) א"ר הונא: (מדורות) קנים צריכין רוב (שתאחו ברובם). אגדן, אין צריכין רוב. גרעינים צריכין רוב. נתנן בחותלות, אין צריכין רוב.

(2) מתקיף לה רב חסדא: אדרבה איפכא מסתברא!

(כ' ב') איתמר נמי, אמר רב כהנא אמר רב: קנים שאגדן, צריכין רוב (וכן אם נתן הגרעינים בסלים. שאין השלהבת יכולה להיכנס ביניהם, ויבוא להבעירם בשבת).

תני רב יוסף: ארבע מדורות אין צריכין (הדלקת) רוב (מבעוד יום)¹⁷: של זפת¹⁸, ושל גפרית ושל גבינה¹⁹ ושל רבב. במתניתא תנא: אף של קש ושל גבבא.

שיטות הראשונים

ובגבולין כדי שתאחו האור ברובו: פסקו רי"ף, רמב"ם, ורא"ש כשמואל, "וְצָרִיךְ שֶׁיִּדְלֶק רֹב הַמְדוּרָה קֹדֶם חֲשֻׁכָה, עַד שֶׁתֵּהָא שְׁלֵהֶבֶת עוֹלָה מֵאֲלִיָּה קֹדֶם הַשֶּׁבֶת." וכן פסק השו"ע²⁰.

רבי יהודה אומר בפחמים בכל שהוא: דעת רבנו ירוחם והטור דרבי יהודה מוסיף אתנא קמא, ופסקו כמותו שבפחמים אפילו לא אחז אלא כלשהו. והרמב"ם²¹ הבין שחולקים, וכתב שאין הלכה כרבי יהודה, אלא כתנא קמא, שגם בפחמים צריך להאחיז ברובה. והשו"ע²² בשם יש אומרים כתב כרבינו ירוחם והטור.

קנים שאגדם ושלא אגדם: פלוגתא דרב הונא ורב חסדא. גירסת הרי"ף והרמב"ם, שלרב הונא קנים שאגדם אין צריך רוב, מפוזרים צריכים רוב. ולרב חסדא איפכא, שאם אגדם צריכים רוב (שידליק רוב המדורה קודם חשיכה, עד שתהא שלהבת עולה מאליה קודם השבת), משא"כ מפוזרים. והלכה כרב חסדא²³. וגירסת הרא"ש להיפך: לרב הונא מפוזרים אין צריך רוב, ומכונסים צריך רוב. ולרב חסדא איפכא. ולרש"י שיטה ממצעת ברב כהנא²⁴. והשו"ע²⁵ סתם כרמב"ם. ובשם יש אומרים כתב כרא"ש.

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סי' רנה)

א. אין עושין מדורה מעצים סמוך לחשכה, עד שיצית בהן האור בענין שתהא השלהבת עולה מאליה בלי סיוע עצים

17. דמיד שהתחילו לידלק, נדלקים כולם והולכים. ר"ן.

18. ספרים אחרים: של גפת. רבינו חננאל.

19. גירסת הרי"ף - קירא. הגהות הגר"א.

20. או"ח רנה, א. מקורות - רמב"ם (הל' שבת גיט). רא"ש (סי' מא).

21. כ"כ בפיה"מ. וכן משמע במשנה תורה שלא חילק בין פחמים לעצים. ב"י או"ח רנה, ב.

22. או"ח רנה, ב.

23. וכגירסה זו נראה שהכריע הגר"א בהגהותיו.

24. ולפיה, קנים אינם צריכים רוב, אגדן צריכין רוב. ובגרעינים הוא איפכא דצריכין רוב, ואם נתנם בסלים אינם צריכין רוב.

25. או"ח רנה, ג. מקורות - רמב"ם (הל' שבת גכא).

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

אחרים; ואם הוא עץ יחיד, צריך שיאחז האור ברב עביו וברב הקפו ואם לא הדלקה כל כך, אסור ליהנות בה בשבת, גזרה שמא יחפה בה ויניד העצים כדי שתעלה השלהבת. וכשהדלקה כשעור, יכול להתחמם כנגדה בשבת ולהשתמש לאורה, בין אם הוא על גבי קרקע או על גבי המנורה, ואפלו היא מדברים שאין עושין מהם פתילה לשבת.

ב. יש אומרים שבפחמין אפלו לא אחז בהם האור אלא כל שהוא, שרי מפני שהם דולקים והולכים.

ג. מדורה של זפת, ושל גפרית, ושל קש וגבבא אפלו לא אחז בהם האור אלא כל שהוא, שרי. וכן מדורה של קנים, ושל גרעיני תמרים כשהם מפזרים. אבל אם הקנים אגדות, והגרעינים בסל, צריכים שיצית בהם האור עד שתהא השלהבת עולה מאליה; ויש אומרים בהפך.

הדרן עלך יציאות השבת

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

פרק במה מדליקין

הדלקה בשמן שריפה וחלב

(כ' ב') משנה: במה מדליקין ובמה אין מדליקין?

[פסולי פתילות]: אין מדליקין לא בלכש (כעין צמר שבארז, בין הקליפה לעץ), ולא בחוסן (פשתן שאינו מנופץ), ולא בכלך (פסולת של משי), ולא בפתילת האידן (מין צמר שבערבה), ולא בפתילת המדבר (סוג עשב), ולא בירוקה שעל פני המים (צמח הגדל בשולי ספינות).

[פסולי שמנים]: לא²⁶ בזפת, ולא בשעווה, ולא בשמן קיק, ולא בשמן שריפה, ולא באליה (שומן האליה).

(המשך משנה): (4) ולא (מדליקים) בחלב. (2) נחום המדי אומר: מדליקין בחלב מבושל. (3) וחכמים אומרים: אחד מבושל ואחד שאינו מבושל אין מדליקין בו.

(כ"ד ב') (ומקשה) חכמים היינו תנא קמא! (ומתרץ) איכא בינייהו דרב ברונא אמר רב (להלן, שהתיר להדליק במבושל ע"י תערובת שמן כל שהוא), ולא מסיימי (לא ברור מי אוסר ומי מתיר).

(כ' ב') תנא: עד כאן (ירוקה שעל פני המים) פסול פתילות. מכאן ואילך פסול שמנים (שלא יתן חתיכה זפת או שעווה בנר במקום שמן).

(ומקשה) פשיטא! (ומתרץ) שעווה איצטריכא ליה (אם כרך שעווה סביב הפתילה, ועשה ממנה נר²⁷). מהו דתימא לפתילות נמי לא חזיא (ואסור), קמ"ל (דשרי).

שיטות הראשונים

הדלקה בנר שעווה: דעת תוספות ורא"ש שמותר להדליק נרות שבת בשעווה. וכתב הרא"ש שכן מבואר ברי"ף, ושכן נהגו באשכנז ובצרפת²⁸. וכתב הר"ן שכן דעת ה"ר יונה. וכן דעת סמ"ג, סמ"ק, התרומה והגהות מיימוניות. וחכמי נרבונא אסרו להדליק נר שעווה²⁹. וגם בספר העיתים הביא מתשובת הגאונים לאסור כריכת שעווה על הפתילה של פשתן ולהדליק בה בשבת. והשו"ע³⁰ פסק כתוספות.

26. דקד"ס. ובגירסתנו: ולא בזפת.

27. רא"ש על פי פירוש רש"י.

28. כמבואר בגמרא, שעווה איצטריכא ליה מהו דתימא לפתילה נמי לא חזיא קא משמע לן ופירש רש"י שעווה איצטריכא ליה לפי שרגילין לעשות כמין פתילה ארוכה והפתילה לתוכה כמו שאנו עושין.

29. ומפרשים: מהו דתימא לפתילה נמי שאם עשה נר שעווה והניחה בנר, ונתן שמן עליה אימא לא, קמ"ל כיון שדולקת גם עם השמן, מותר.

30. או"ח רסדז. מקורות - תוספות (כ' ב', ד"ה עד). רא"ש (סי' א). העיתים (הל' ערבי שבתות סי' יב).

הגיליון מבוסס על ספרי "נתיבי הלכה" על מסכתות הש"ס:
בהסכמת הרבנים הגאונים: הרב שריה דבליצקי זצ"ל,
ויבדלחט"א הרב אשר וייס
והרב שריאל רוזנברג שליט"א.
הארות והערות יתקבלו בברכה.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולתן בן הרב ישראל זצ"ל

שולחן ערוך

(או"ח, הלכות שבת, סי' רסד)

- א. אין עושין פתילה לגר של שבת, בין גר שעל השלחן בין כל גר שמדליק בבית, מדבר שהאור אינו נאחז בו אלא נסרף סביביו והשלחבת קופצת כגון: צמר ושער וכיוצא בהם, אלא מדבר שהאור נתלה בו, כגון: פשתה נפוצה ובגד שש וצמר גפן וקנבוס וכיוצא בהן.
- הגה: ואם הדליק בדברים האסורים, אסור להשתמש לאורו (תשובת הרשב"א סי' קע"א). ויש אומרים דאם יש גר אחד מדברים המותרים, מתיר להשתמש לאור האחרים. וכן דבר שאפשר בלא גר, מתיר לעשות אפלו אצל גרות האחרים; ולצרף שבת יש להקל בדיעבד (הגהות מרדכי פ"ק ופ"ב דשבת).
- ג. אין מדליקין גר לשבת אלא משמן הנמשך אחר הפתילה, ולפיכך אין מדליקין בזפת ולא בשעווה, ולא בשמן העשוי מצמר גפן, ולא באליה ולא בחלב; וכן אין מדליקין בעטרן מפני שריחו רע ויניחנו ויצא; ולא בצרי מפני שריחו נודף, שמא יסתפק ממנו ונמצא מתחייב משום מכבה.
- ז. כרף זפת או שעווה או חלב סביב הפתילה, מדליקים בהם.